„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«
За Угарску: Србију Црну Гору
друге стране земље
на годину К 34·— 46·— дин.
на по године К 17·— 23·— „
на четврт „ К 8·50 11·50 „

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 226. У Новом Саду, у суботу 23. октобра (5. новембра) 1910. Година XXVI.

Наше финансије.

Угарска се не може потужити, да није имала и да нема стручњака у финансијалној струци. Лоњаји, Керкапољи, Сапари, па у садашњости Векерле и Лукач, то су заиста финансијални капацитети. Па наше финансије ипак не стоје добро. Становништво Угарске хоће већ да подлегне тешким теретима, не може више да их поднесе, али зато се све једнако све даљи и све већи терети товаре на плећа становништву. Ту дакле није оскудица у људима стручњацима, већ је узрок рђавим нашим финансијама скроз *рђава политика* наше државе. Ту се обистињује она позната изрека једнога француског државника и финансјера: »Faites-moi de la bonne politique et je vous ferai des bonnes finances!« („Начините ми добру политику, па ћу вам начинити добре финансије!“) Политика наше монархије је врло рђава, па с тога су и финансије рђаве. Али то властодршци и у Бечу и у Будимпешти не ће да увиде те с тога становништво са својим џеповима мора да страда. Ту не помажу ни најженијалнији финансијални стручњаци.

У последњој седници угарскога сабора, која је држана и за време делегација у Бечу, поднео је угарски министар финансија Ладислав Лукач угарски државни прорачун за годину 1911. и ту је исти истесао и неки сувишак од неколико хиљада, да се каже, да Угарска нема дефицита, нема мањка. Али наравно ту је лоптање са цифрама, камо да се баце цифре прихода а камо цифре расхода. Главно је ту, да се лепо манипулише са цифрама *могућих* доходака. Ту није исказан приход, који ће заиста бити, него то је комбинован приход. То нису цифре, које су прешле *закључне рачуне*, већ су то цифре комбиноване по могућем приходу пређашњих година, а узимају се и зајмови и инвестиције као неки активум.

Лепо је то Лукач све средио, да пред сабором изгледа најлепше и да истеше неки сувишак.

То је знао врло добро и *Векерле*, па му се посланици морали дивити, како је разне цифре имао у глави па их овамо и онамо размећао. С тога му је један српски посланик у сабору при прорачунској расправи рекао: да уме играти са цифрама, као какав велик уметник са тоновима на виолини.

Данашња влада грофа Куена-Хедерварија, са министром финансија Лукачем на челу, хоће да баци анатему на финансијално газдовање пређашње мађарске коалицијоне владе. Заиста финансијално газдовање мађарске коалиције имало је великих мана, али за све не може одговарати коалицијона влада. Има таквих погрешака, које ће морати чинити и Лукач.

Једна од главних Векерлових финансијалних реформа била је порезна реформа, а тиме у вези и катастар. Познато је, да у Угарској катастар и грунтовница нису биле у складу, већ да су ужасно диферирале. С тога и грунтовница никад није одговарала за простор земљишта. Требало је дакле ово довести у склад. Но Векерле се није могао одлучити за нови катастар, јер би врло много стао. Него се одлучио само за *поправку*, те за дотичне рекламације. Но ту је прописани поступак тако заплетен, да је био тешко изведив и да је већина поседника тај поступак баталила. Но при поправци катастра било је главна ствар за финансије не само количина, већ и вредност (квалитет) земљишта, у коју класу да се уврсти земља. И ту као да је све остало по старом. *Велепоседници* и опет су уживали протекције, а познато је, *да су велепоседници плаћали много мање пореза, него мали поседници.* Велепоседници имају и у сабору меродавну реч, а они су и *аграрци*, који су проузроковали велику скупоћу, јер су својом агитацијом против Србије, да би своју стоку скупље продавали, увоз из Србије онемогућили, па је с тога месо поскупило, како у Аустрији тако и у Угарској.

Нови министар финансија Ладислав *Лукач* изјавио је, да Векерлови порезни закони ништа не ваљају, те с тога је према дозволи законодавства обуставио те нове порезне законе.

Да смо ми у Угарској порезом и сувише оптерећени, о томе нема никакве сумње. Где је оно старо сретно доба, кад су новосадски „пургери“ плаћали пореза *десет крајцара од ланца.* Данас у Угарској *трећина* прихода иде на разне порезе. То је гори одношај, него у Херцег-Босни са трећином кметова.

Но има нешто, што се у Угарској при опорезивању не узима у призрење и што чини, да се у Угарској никад не зна, како је народ оптерећен. Ово је један српски посланик на прошлом сабору при једној прорачунској расправи особито нагласио. *Држава* опорезује грађане за *своје потребе* те натоварује што више, као да ти исти грађани немају даље никаквих других пореза, а кад оно, ти исти грађани имају да сносе *општинске прирезе*, који готово исто или још и више износе. Стари Бечеј имао је неко време прирез 105% од државног пореза, а Нови Сад, где се баш ових дана расправљао општински прирез, дотерао је лепо близу 70%. Па каквих ту нема пореза! Ту је порез за варошку управу, за школе, за путове, за болницу, за отплату дугова, који већ иду у милијоне, и за друге прилоге, којима ни имена не можеш запамтити, а овамо Нови Сад и при ужасним издатцима нема још ни водовод. Па ту онда још свака вероисповест има да плаћа и свој вероисповедни порез. Али то се све не тиче државе кад се грађанима намеће варошки и општински порез. Као да то не иде из једнога џепа!

Могуће је, да ће нови министар финансија Ладислав *Лукач* пронаћи неки бољи начин опорезивања, него Векерле, не би ли мало олакшао грађанима. Али шта ће тужан и Лукач да чини за оне ужасне порезе, које захтева војна *управа* за сувоземну војску и за морнарицу? Ту је *Лукач* немоћан. Делегације ће све дозволити, да одрже велесилни положај монархије. Топови и ратни бродови захтевају силних милијона. Један једини ратни брод новијега строја стаје 60 до 70 милијона!

Докле ћемо терати са таквим издатцима? Може ли то народ издржати?

И новији угарски прорачун Лукачев није могао обрадовати становништво Угарске.

И наше финансије опет потврђују изреку онога Француза: »Где политика не ваља, не могу ваљати ни финансије.« Али нас голица велесилни положај, па хоћемо на Балкан!

⊙

ЛИСТАК.

Излет на север.

(Наставак).

24.—VII.—1910.

Јутрос стигосмо у варошицу Хамерфест. То је такође центар за риболов и прераду рибе. Цела варошица мирише на рибљи зејтин.

На улазу у луку стоји споменик, који сећа на мерење једнога дела меридијана, које је са севера почето овде, где стоји споменик (стуб од гранита, а на њему кугла од бронзе). Мерење је почело 1816. и трајало је до 1852. године, а протегло се до Исмаилије на Дунаву. Мерили су Норвежани, Шведи и Руси.

Хамерфест је најсевернија варош у Европи. Лежи на 70° 40' 11" северне ширине*). Вегетација се овде састоји само из траве; има доста лепог пољског цвећа са веома живим бојама.

После подне кренусмо даље на север. Прођосмо величанствени Линген-Фјорд, са његовим ледењацима, који се местимице спуштају до у само море. Прођосмо даље поред »Тичијег брега« на острву Хјелмсе. Стрме стене падају окомито у море, у пукотинама, пећинама и рупама видесмо догледом тисуће морских тица. »Блихерова« сирена заурла свом снагом, а у исто време опалише и топ: хиљадама, као да би великим пауљицама завејао снег, полетеше са стења јатомице тице, уплашено крештећи. Али их је ипак још веома много остало мирно и даље седећи на стењу.

У 9 сати увече стигосмо пред северни кап Европе, најсевернију тачку нашег континента (71° 10' 24"). Мрачна, стрма, тврда стена, којој је већ Лонгфело посветио израз своје поезије. Наскоро после нас стигоше пред кап још 2 норвешка пароброда с туристима. Велики таласи чинили су прелаз са брода у чамце и искрцавање веома мучним. Један наш старији, подебели сапутник пао је том приликом у воду; извукоше га одмах, те је само претрпео страх и издржао кратко, али хладно купатило. Није му ни доцније ништа шкодило, али се тврдо решио, да на северни кап више никада не иде!

Стена је висока 300 метара, пењање на њу је мучно. Пут је јако стрм, рђав и клизав. Местимице је повучено уже, за које се треба држати. Слажење је још теже. Један млад Американин, путник са норвешког брода, имао је несрећу да се оклизне и откотрља подалеко доле, и том се приликом угрувао и сломио ногу, те су га морали носилима пренети најпре у чамац, па онда на брод.

У ово доба године овде сунце не залази. У поноћи стојало је оно у пуном сјају свом, повисоко изнад хоризонта, над самим северним полом, пошто се полако са запада спуштало било, да се после, опет веома лагано, према истоку диже. Над северним капом пружа се ова грдна пустиња арктичног мора све до крајњих граница вечитог леда.

До 2 сата изјутра уживали смо у овом чаробном погледу, па онда „Блихер“ заплови на север, а норвешки бродови окренуше натраг на југ.

Но тек што се брод мало отиснуо од северног капа, осетили смо поздрав северног леденог мора: густа магла, хладна и влажна, обавила је наш брод, који према својим прописима одмах успори своју брзину и у кратким интервалима даје сигнале својом сиреном, која силно урла; цео се брод тресе. У овом мору овде није опасност колизије са другим бродовима велика, једино би се могли сукобити са којим бродом, што лови китове, но ипак магла и сирена неугодно упливишу на путнике.

И сутрадан је време магловито; у близини Медвеђег острва (74° 30' северне ширине) је магла веома густа! Брод стане сасвим и мери дубину и температуру воде ради свога оријентирања. Дно овога мора лежи источно од линије, која се пружа од јужног капа Шпицбергена на Медвеђе острво и даље према северном капу Европе, у дубини од испод 200 метара. У близини Медвеђег острва дубина мора износи, источно од њега, само до 40 метара; но западно од поменуте линије дно мора нагло пада, те му дубина брзо досиже до преко 2000 метара. Температура воде нагло пада, ако се приближује који ледени брег или лед у већој маси, те тиме обраћа пажњу на могућност сукоба са тим, гдекоји пут огромним масама, које би могле бити опасне за брод, а у магли није могуће видети их и обићи. Зато они на броду и мере дубину и температуру воде. Сирена непрестано урла по такту.

Кад се магла разишла, видесмо много тица, које морем пливају или над њим лете; по нека већа риба укаже се на површини мора, које је тихо; затим опет магла, опет сирена! При дине-у свира музика неку америчку, сада популарну

*) Наш Београд лежи од прилике на 44° 10' северне ширине. 1 град = 15 географских миља = 112·5 километара. Једна географска миља = 4 морске миље = 7·5 километара.

Радикали на изборима.

Јаша и „Застава“ изгледају као покисле виле. Пре избора, боже, прети Јаша све у шеснаест, како ће радикали своје противнике просто немилице порушити на изборима, па ће се том приликом, рече, на основи новог изборног реда показати и снага радикалска.

Немамо обичаја, да потцењујемо снагу свога противника, али не верујемо и нисмо веровали ни у разбацивање ни хвалисање радикалско, јер га добро познајемо одавна. Али да ће ови избори разоткрити толику мизерију и слабост радикалске странке, нисмо ипак држали. Па зато нам је управо смешно, кад „Застава“ иде да повлачи неко испоређење између српске самосталне и радикалне странке.

Познато је целом свету, да се против кандидата самосталне странке борила власт свом снагом, па да је у помоћ световној власти прискочила и црквена. Али што је врло карактеристично и жалосно за радикалну странку, то је, што су и *њезине присталице* у ужим изборима помагали — risum teneatis — *скупа с франкофуртимашима* владине кандидате. Ено баш Карловаца, које и »Застава« спомиње. У ужем избору, осим само неколицине главешина: Красојевића и другова, сва остала војска гласује за дра Секулића против дра Николића. »Застава« се бојаги изговара, да није било могуће сазвати управу радикалне странке, која то не би допустила. „Изговор бӐби гребени, да су зупци мједени“, па тако и Јашин изговор. Међутим, сам је главом Јаша долазио у Карловце, у Карловцима је председник странке др. Красојевић, уједно кандидат, ту је члан управе проф. Недељковић, ту на скоку Нови Сад итд., и Јаша се усуђује с таким оправдањем изићи пред свет. А то, што су једни радикали учинили у Карловцима, урадили су исто неки другови њихови у Илоку за архимандрита Бранковића против дра Гавре Манојловића опет у друштву с франкофуртимашима. И тако је радикалска брука пукла по кићеноме Срему и у другим местима. Ено, како др. Авакумовић обори дра Лисавца у некадањој радикалској кули Иригу, Карамата дра Радивојевића, тако да само остаде сирото „наше дете« као Рајко у Срему. И он не би изнео жив главе из избора, да није рођен у хртковачком котару, па исплива као наше дете и победи.

Али сад долази нешто најсмешније и уједно најжалосније. У мартиначком котару, у којем кривњом кандидата самосталне странке, јер је то самосталски котар, долазе у ужи избор радикал поп Младеновић и владиновац, самосталци, око стотине Лаћарчана, који на ратној нози стоје с »чувеним« попом Младеновићем, гласују ипак за њега, а радикалски дрекавац поп Илија Аћимовић ради ногама и рукама против радикалског кандидата, а за владиновца дра Владимира Николића, адвоката из Земуна.

Ту не помаже никакво прање, господине Томићу. Знак је то потпуне слабости или, боље да речемо, расула радикалске странке. Странка, коју на свима линијама остављају њезини редови, није више странка и не заслужује то име. Управа радикалне странке, која пре избора није имала времена да се састане, требала би да то учини сад после избора, кад има времена, и да прогласи странку за распуштену. Дотле су водство и Јаша дотерали. Та несрећа није никаква штета за српски народ. Како су радили, онако су и прошли!!

„Србобран.“

Политички преглед.

— **»Будапешти Хирлап« о положају у Хрватској.** »Budapesti Hirlap«, одаслао је свог нарочитог известитеља у Загреб, да се онде увери о положају након проведених избора. Новинар је разговарао међу осталим с баном Томашићем, дром Медаковићем и дром Николићем-Подринским.

Бан Томашић је рекао, да сматра дужношћу радити са садашњим сабором, ако то икако могуће буде. Најпре се мора створити већина, која ће на темељу нагодбе хтети радити и поставити миран, трезан програм, у коме се не сме водити никаква тријалистичка тежња. Бан је за тим говорио још и о државном праву, па је на концу рекао, да му је коначни циљ његове политике ово: У оквиру нагодбе дигнути и ојачати Хрватску и на политичком и на економском пољу.

Др. Николић-Подрински изјавио је ово: Положај је данас након избора много тужнији, него ли је био пре тога. Бан није створио никакву већину, а ја не верујем да ће доћи до споразума између њега и коалиције. Бан је у последње доба изгубио сваку симпатију.

Др. Медаковић рекао је, да ови задњи избори беху потпуно сувишан трик бана Томашића; данас стоји бан много горе, него што је стајао пре избора.. Но он сам је покварио цели положај, сада је на њему ред, да га опет поправи.

— **Компромис у банковном питању.** Из Будимпеште јављају: Министар Куен и Лукач приспеше јуче из Беча. Куен и Лукач надају се, да ће обе куће одобрити њихове у Бечу утаначене договоре. Лукач је још напоменуо, да се та привола мора свакако на времме постићи од обих кућа, да се избегне ex-lex у банковном питању, што би значило створити врло опасан прецеденс у том питању. О самом компромису не зна се још ништа.

— **Радни програм будимпештанског сабора.** У суботу одржава сабор своју седницу, на којој ће се установити дневни ред идуће мериторне седнице. Колико је до сада познато, биће та седница 15. о. м. п. н. У истој почеће главна расправа о новом парбеном поступнику. До тада довршиће и делегације своје расправе, а након тога долази на дневни ред прорачун. Иза тог расправљаће се о продужењу банковнога привилегија, а затим долази на дневни ред новачки контингенат.

— **Стање у Перзији.** Ствари у Перзији изгледа да улазе у нову фазу, која може имати тежих последица за независност Перзије. Енглеска крстарица „Фокс“ искрцала је у четвртак у пристаништу Лингах на Перзиском заливу стотину људи, зато што једно племе у јачини од 3000 људи прети, да нападне варош у циљу пљачкања, а власти нису у стању да заштите стране поданике.

Искрцавање енглеских морнара извршено је на захтев перзиског вицегувернера и енглеског консула. Осим пешадије изнета су на копно и четири топа.

Перзиска влада упутила је одма ноту енглеском посланику тражећи, да се искрцани морнари повуку са персзског земљишта. Енглеско посланство одговорило је, да ће се чета повући кад то буду прилике допустиле.

Из Техерана јављају, да су у Ширасу избили немири. Нападнута је јеврејска четврт а међу нападачима се налазе и племена из Кашгара. Енглеска је упозорила перзиску владу, да ће она бити одговорна за сваку оштету и повреду енглеских поданика и њихових имања услед ових немира.

Осим тога „Рајтеров биро“ јавља о борби, која се водила око Кашана. Бомбардовање је трајало целе ноћи а после тога пошло је за руком владиним трупама које су већином састављене из Бакишјара, да јуче изјутра заузму варош Кахти-Вођа бунтовника Најиб Хусејин побегао је заједно са својим присталицама. — Министарство спољних послова добило је депешу, да је Назрелмулк пошао из Лондона за Перзију.

Кажњена дрскост.

— **Јаша Томић у варошком представништву.** —

Ко се не сећа у Новом Саду покора, кад је наш заведени народ изабрао у новосадско варошко представништво кандидата и брата србождера Бале, Јашу *Томића*, који је *убио* једног честитог Србина и за то *одробио* шест година у вацкој казниони (fegyház)?! Против тога, да један Јаша Томић уђе у тако одлично тело, као што је новосадско варошко представништво, устао је у своје време у седници тога представништва тадањи варошки главни физик г. др. Младен *Јојкић* и темељитим говором је разложио, како су Енглези поступили са једним Оскаром Уајлдом, а Немци са пријатељем свога цара Крупом, а код нас се одликује избором у варошко представништво један Јаша Томић.

Као јато врана гракну Балина војска на дра Јојкића после његових оправданих речи. Жупан и брат Јакова Томића, др. Аладар Бала, одмах позове варошког фискала, да против дра Младена Јојкића подигне оптужбу због увреде једног члана представништва. И тадашњи фискал предложи за дра Јојкића **највећу** казну, која се у оваким случајевима одмерава: **200 К** новчане глобе. Др. Јојкић је ту глобу платио и с *презрењем* отишао у мировину, не хотећи више долазити у службени дотицај са балинско-јашинском кликом.

Јаков се је онда хвалио, како је он честит човек. Уживао је у помисли, што је због њега кажњен глобом један његов политички противник.

А да сте видели јуче у представништву јаднога Јашу, који је кажњен — али глобом од само 50 К — због тога, што је казао, да је **магистрат издао лажну сведоџбу**! Толико се увлачио, пресомитио се, на послетку се послужио и *мађарским* језиком, не би ли се извукао испод казне. Али му није помогло. Тридесет представника је гласало за предлог варошког фискала, који је овај на позив градоначеоников ставио: да се Јаша Томић казни новчаном глобом од 50 К, јер је у седници увредио варошки магистрат. А само њих 5—6 гласало је против предлога.

Читава ова ствар има своју предисторију.

Кад је пролетос био избор трећине скупштинара у новосадској српској црквеној општини, онда су тадањи председник црквене општине Јован *Јерковић* и одговорни уредник »Заставе« *затражили асистенцију полиције*. То је радикалима **доказано званичном сведоџбом**, коју је иставио новосадски магистрат. Приликом жестоког обрачуна између г. дра Миладина *Свињарева* и Јакова Томића у последњој седници варошког представништва дошао је у реч и тај нитковлук радикалски — јер онда је један полицајски орган присуствовао чак и у *одборској* седници

песму, што наши Американи поздрављају бурним пљескањем; оркестар понавља, а Американи сви, старо, младо, људи, жене, деца, певају у кору са оркестром ту веселу, иначе прилично просту мелодију, којој и сирена дубоким својим урлањем секундира, и цело друштво, које је малочас било тако тихо под упливом тешке магле и интересовало се само за могућност колизије са каквим леденим брегом, сада је весело и расположено; жагор живе конверзације, гласно смејање надглашују звуке оркестра; на опасност не мисли нико! — Велик јеси, Боже мој, и чудна дела твоја!

Поред Медвеђег острва смо прошли, а нисмо га могли видети, густа га је магла сакрила од наших погледа. У опште, мало их је, који су то острво видели; магла, буре, зими лед, изолишу га у великом степену, а његову највишу тачку, 400 метара високи *Mount Misery* ретко је могуће видети. На том острву је највећа тичија колонија на свету, на његовом стењу су гњезда и легла милијона тица. Нико их тамо не узнемирује; страхоте природе су њихов заштитник. Са тог свога уточишта лете оне преко мора на стотине километара, тражећи себи хране.

26.-VII.-1910.

Јутрос се показао путнику на „Блихеру“, када је погледао на море, нов, чудан призор: докле год око допире, покривена је цела пучина мањим и већим сантама леда! Температура ваздуха + 2° С, време мутно, магловито; ниско над морем висе тешки густи облаци, море је мирно. Међу овим сантама полако и опрезно плови наш „Блихер“ избегавајући сукобе, јер су санте и велике и дебеле; по нека стрши по 3—4 метра из мора, што значи, пошто испод воде мери још шест пута толико, да судар са толиком масом леда не би био користан по брод, нарочито ако би овај пловио већом брзином.

После извесног времена улазимо опет у слободно море, прошавши овај ланац предстража, које нам север на сусрет шаље. Наш брод узима курс више на запад, тамо је мање леда; на истоку лед све гушћи и јачи. Брод обилази у полукругу ивице ледених поља, дугих по 30 до 40 километара, покушавајући да нађе гдегод слободан прилаз к Шпицбергенским острвима, на чијој се ширини већ налазимо. Време је променљиво, често пада магла. По нашем плану требали смо већ јутрос бити у Белсунду, а у 2 сата по подне још не видимо копно, толико нас тај лед одбија од острва и присиљава на заобилажење. У два маха угледасмо сред тих ледених поља, састављених од масе мање-више великих и високих, где-који пут сасвим чудноватих сантâ, по једну барку једрилицу. То су бродови нарочито грађени, они лове тамо морске псе и друге перајаре и проводе целу летњу сезону ту међу ледом. Морски пси леже на сантама, те их ловци тамо траже и туку. Од времена на време скупљају се ти бродови на уговореним местима, камо долазе мањи пароброди, који примају од њих лов, а ловцима доносе што им је потребно. Међу овим ловцима има их, који су стекли заслуга за научно испитивање арктичних предела и чије је име и наука забележила. Као свуда тако и код ових срчаних људи срећа игра велику улогу: понеком се насмеши и донесе му имања, а понеки се никад кући не врати.

Улаз у Белсунд нам је затворен! Пред тим делом Шпицбергенских острва лежи сада до 60 морских миља широк појас леда! Брод узе курс даље на север, и пред вече око 6 сати угледасмо у даљини брда, покривена снегом; на њиховим шиљцима леже облаци. »Блихер« обилази око руба леденог поља, док најзад око 9 сати у вече успе да се приближи ушћу леденог фјорда. Сунце у тај мах пробија облаке, те нам се указује огромна, грандиозна панорама шпицбергенских брегова, пуних снега и леда. На супрот нама, северно на улазу у фјорд је 800 метара високо предгорје »уши мртвог човека«. Грдни ледењаци спуштају се у само море. С леве наше стране је острво Принца Чарлса. — Но бадава се наш капетан труди да нађе улаз у фјорд и да нас доведе у Адвент-беј, наш првобитни циљ. Појас леда, који на том месту опасује Шпицберге, широк је до 3 морске миље (скоро 6 километара). Светлост у овим ширинама сасвим је особена, цењење удаљења и величина је апсолутно немогуће за некога, који се није тому тамо привикао. Предмети изгледају близу, а у ствари су удаљени.

Група Шпицбергенских острва састоји се из неколико већих и више мањих отока, који се протежу од 76° 30' до 80° 40' северне ширине а од 6° 34' до 9° 35' источне дужине. Површина им износи 70,068 квадратних километара. Неки их географи прибрајају Америци, већина пак Европи. Источни и северни делови острва су веома тешко приступачни због леда, дочим уплив Голфске струје и правац ветрова чини, да се на западној обали њиховој у лето лед не нагомилава.

Висина брегова износи 800 до 1000 метара. Сада су и сви овде на западу покривени снегом и ледом до доле, но то није увек тако; обично у лето на југозападној обали у долинама нема света, те се тамо развија нарочита, наравно арктична вегетација, а из ових фјордова оде лед, те је у њима тада море отворено.

Шпицбергенска острва су територија без господара т. ј. не припадају ни којој држави. „Чиновник“ (кмет) (Länsmann),

и тамо васртао на једног овдашњег српског свештеника — а Јаша Томић је заслепио од беснила и избрбља се, да је она магистратска сведоџба *лажна*.

Те дрске речи у галами градоначеоник, који је председавао, није чуо у прошлој седници, него је у јучерашњој позвао Јакова Томића, да повуче своју тврдњу натраг. Јаков се је плачевним гласом, прво на српском, па после на мађарском језику измотавао, како га нису могли „разуверити“, е његова тврдња не стоји, те је на послетку тражио, да најпре испитају, је ли сведоџба лажна или не, па ме — вели — онда *вешајте*! Пре 20 година није тако лако спомињао *уже*; пта више, онда се Јаша јако побојао *штрањке*! Сад је комотно споменуо *вешање*, јер је знао, да га чека највиша новчана глоба. Великој већини варошких представника нису импонирале те демагошке Јашине речи, изречене „кроз прозор“, него га је — пошто је остао при својој дрској тврдњи — осудила на глобу. Ми велимо, да је фискал др. *Рожа* предложио *малу* казну с обзиром на то, да је *уверен читав магистрат*, а др. Јојкић је у пустој балинско-јашинској ери осуђен на *максимум* глобе само за то, што је изнео **ИСТИНУ** о Јаши Томићу.

Но ваљда Јаша Томић не ће само с овим проћи. Градоначеоник је, наиме, изјавио, да ће осим тога *магистрат у свом делокругу поступити против Јаше Томића* т. ј. тужиће га *суду* због *јавне клевете*. Ово је Јаков у својој напред написаној одбрани у данашњој „мокрењачи“ *пређутао*. Али је зато *неистинито* приказао гласање за његову казну, јер је **лаж** оно, што „мокрењача“ вели: »Неће да устане ни М. Жикић“. А *глупост* је, кад Јаша тврди, да без магистратских гласова не би било већине за то, да се његова дрскост ма и овако *благо* казни. Тридесет гласова било је за то, да се Јаков казни, а 5—6 гласова било је против казне. Одузми, Јакове, магистратске гласове, па ћеш видети, где је већина!

А видећемо, како ће суд судити томе Јакову Томићу, који читав један магистрат тако тешко оклевета.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 22. октобра 1910.

☛ Срби! Кад сада, на зиму, буде **попис становништва** у Угарској, сваки с поносом кажи, да си **Србин**. А онде, где у пописном табаку има рубрика „**матерњи језик**“, *мастилом* запиши реч: „**српски**“. Ако не знаш писати, замоли пријатеља или комшију, нека ти то запише.

— **Срби и Српкиње**! Сви без разлике треба да наше потребе *само код Срба трговаца и занатлија подмирујемо*, — *то нам је дужност*, јер ако ми једно друго не ћемо помоћи, иноверци нас за цело не ће помоћи.

— **Прва изложба учила за српске учитеље у Митрополији**. Ово је нешто ново у нас. Учитељи напреднијих народа и у бољим просветним приликама, имају давно већ и сталне своје изложбе учила, школских и педагошких књига и другог потребног прибора за наставу. Српско учитељство у митрополији, које је иначе наставним радом — може се рећи, — у ранија времена предњачило осталим српским покрајинама просветом, заостало је последњих деценија у свему па и на том пољу га претекоше други српски крајеви. Учитељска књижара „Натошевић“ у Новом Саду хоће да попуни тај недостатак, те се подухватила, да приреди прву изложбу школских учила.

— **Пропаст учитеља Бенина у Турији.** Из Турије нам јављају 21. октобра по ст. к. ово: »Данас је одржана главна скупштина овдашње српске црквене општине. Др. Ј. Радивојчев претрпео је ужасан фијаско. Није могао да протури за учитеља Стевана Бенина-Кашикара. Изабран је једногласно честити млади учитељ Јован Ђендић, родом из нашега места. Народ је весео, што су Попици сабијени рогови. Велико је одушевљење. Народ овде заслугу за то, штоје од Турије отклоњена брука, да у њу Бенин дође за учитеља, — приписује своме сину Јовану З. Медурићу.«

Туринци су добро урадили, што су суабили један дрзак насртај против себе. Зар тај поп др. Јован Радивојчев заиста Туринце тако не узима ни у што, да је мислио, е ће Туринци примити за учитеља једнога Бенина?! Срби Туринци су том доктору у мантији показали, да држе на свој образ и одбили су »созакљатије« дра Радивојчева и Бенина.

— **Предлог за нову школску Уредбу.** »Школски Гласник« јавља: Нацрт предлога за нову Школску уредбу скорим ће изаћи из штампе и биће разаслан учитељима да га проуче. У њему су заступљена она основа начела, што су изнета у чланку »Нова Школска Уредба« у 12. бр. „Шк. Гласника“ о. г. Школски Савет је усвојио та основна начела и поверио свом пододбору, да на основу тих начела изради нацрт.

— **Нацрт нове Школске Уредбе пред учитељством.** Према решењу Школског Савета од јуна месеца о. г. учитељство појединих епархија биће сазвано да заједнички проучи предлог за нову Школску Уредбу и донесе своје мишљење о њој и њеним појединостима. Извештени смо, да ће се ускоро састати управни одбори бачких сремских зборова, а тако и оних у темишварској епархији да се заједнички договоре о предспремама за рад на збору свих учитеља у епархијама. Тај корак иде у прилог озбиљну раду свих учитеља и само може користити просветној ствари нашој.

— **Томашићеви Срби мункачи** (пише „Србобран“) изабрани су у Срему. Срем је бирао кандидате бана, који подржава Раухове наредбе против српских светиња, Араницког и велеиздајнички процес. Срем је бирао кандидате бана, за кога се у Загребу кортеширало с тим, да Србима треба сабити рогове. Ти Томашићеви Срби мункачи, који су изабрани у Срему, јесу ови: 1. Гига Авакумовић. Тај је човек као младић био радикал. Али кад је видео, да као радикал никад неће доћи до мандата, пресалдумио је у Куеновце. Тај је човек јавно у сабору бранио за српску цркву назив грчкоисточна. У политици је дакле приправан за све. Откад је нешто корупцијом, а нешто индоленцијом опозиције, изабран у Иригу, непрестано прича, да се коалиција преживела. Кад би и то стајало, што не стоји, јер је коалиција тек сада актуална, не би он од тог имао ништа, јер мумије нису способне за наслеђивање. 2. Јова Карамата или грк Јова. Народ је врло добро окарактерисао његову кандидатуру, кад је гласао за камату, место за Карамату. Иначе се сав свет пита, шта ће тај човек у сабору! 3. др. Владимир Николић, Рауховац првога реда. Био је сарадник оног ђубрета, које се звало »Уставност«, и оног другог, које се звало »Народност«. 4. Архимандрит Димитрије Бранковић. Човек, који непрестано хвата муве и прави гримасе у лицу. Неки га зову »чудаком«, а неки богме и друкчије. Био је некад професор богословије, али је због „способности“ премештен у манастир. 5. др. Лаза Секулић. Човек без духа и и воље. Више је машина или строј него живо биће. За карактеристику нека служи то, да је у врло кратком размаку писао заносне омладинске чланке у патриотским и »реално-практичне« у мађаронским листовима. — Напослетку је изабран и у Лици један Томашићев мункач. Тај се Томашићев мункач зове Гаша Девић. Интелектуална ништица и савремени политички аналфабета.

— **Српско академско друштво »Змај« у Инсбруку** изабрало је на својој конституитивној седници, од 31. октобра 1910. овај управни одбор: Председник: Мирко Симоновић, студ. фил. Тајник: Никола М. Савић студ. хемије. Благајник: Крста Грабовачки, студ. мед. Књижничар: Сима Илић, студ. мед. Ревизори: Миле Дејановић, канд. мед. и Живан Шишковић, студ. мед.

— † **Марија удова Манојловићка.** Јуче је у Суботици после кратке тешке болести преминула госпођа Марија (Мимика) удова покојног Ђуре Манојловића, родом Радићева. Покојница је била веома образована и родољубива Српкиња и нежна мати својој деци. У њој губе своју драгу матер г. Цветко Манојловић, познати уметник виолиниста и професор у музичкој школи у Београду, и гђа Вера плем. Милекићка а оплакују је и браћа Јоца и Душан Радићи и сестре Катица Ристићка, Олга Адамовићка и Мила Милоша Рајића. Нека је лака земља честитој покојници и вечан јој помен!

Новости са стране.

— **Фалзификатори у Бечу.** Почетком овога месеца циркулирало је у промету у Бечу много кривих петкрунаша и комада по 20 хелера. Неки дан је сумње ради, ухапшен слуга Виндишбауер и кожарски радник Таудез, но одмах су пуштени с недостатних доказа. Но пре два дана затечен је Виндишбауер баш кад је издавао фалзификате. Ухапшен је изјавио, да му их је дао творничар кожнате робе Брезина. У истину нађена је у стану Брезине читава радионица за грађење новаца. На основу тога ухапшени су Брезина, Виндишбауер и Таудез.

— **Сахарин место шећера.** Угарским фабрикама шећера пало је у очи, како се у неким жупанијама: Липто, Арва и Туроц већ има скоро по године не троши готово ништа шећера. Одмах су оне посумњале, да се криомчари сахарин, те су ради тога поднели пријаву пограничној полицији. Управитељ полиције пошао је сам у споменуте жупаније, те је нашао, да се у свакој кући употребљава сахарин. Како је сада истрагом установљено, путовали су по селима агенти, који су добављали нужне количине сахарина. Главно стовариште сахарина било је код неког трговца у Силеину, код којега је нађено 147 килограма сахарина, што је одмах запљењено. Тај је трговац примао сахарин из Суеза преко Амстердама — Бреславе — Одерберг. Он је признао, да је током ове године требао преко 1000 метерценти сахарина. Сахарин криомчарио је у буретима. С криомчарима био је у свези један железнички чиновник у Одербергу, помоћу кога је могао сахарин избећи контроли царинских чиновника. Дотични чиновник је одмах суспендиран.

РАЗНО.

— **Ужасна и чудновата болест.** Године 1445., за време рата између Ричарда III. и Хенрика IV, појавила се у Енглеској ужасна врста епидемије, која је до тада била потпуно непозната и која је после непуних сто година ишчезла тако, да јој је сада једва још и име познато. То је, како професор Линстов саопштава у часопису „Hannoverland“, тако звани »енглески зној«, болест, чије се име налази само у малом броју медицинских књига.

»Енглески зној« појављује се код човека без икаква предзнака; он почиње дрхтавицом, на рукама и ногама осећају се жмарци, за тим наступе болови у глави и напади спавања, човека тада обузима неки самртни страх, добије се кратко дисање и лупање срца, и напослетку се појави јак зној непријатна мириса, по коме је и болест добила име. Болесника спопадне повраћање; у потиљку, раменима и ногама појављују се болови и јако ослабљен болесник умире бунцајући. За двадесет и четири сата обично се све сврши.

Мали број оних, који преживе болест, још осам дана после тога болује, и ако се болест преболи, не значи, да се не може опет повратити. Ова болест најчешће напада на снажне људе, средњих година. Деца и старци остају готово сасвим поштеђени.

Пет пута једно за другим — последњи пут 1551. — појављивала се ова болест у Енглеској у облику страшне епидемије, која је сатрла многе хиљаде људи за кратко време. Године 1529. прешао је „енглески зној“ и на континенат; прво се појавио у Хамбургу, где је за четрнаест дана умрло 2000 људи, па за тим је прешао целу Немачку; у Пруској је од те болести помрло 30.000 људи. У Гетингену је нарочито страшно беснела и о томе даје ближа обавештења један рукопис тамошње универзитетске библијотеке. Професор Линстов мисли, да болест проузрокује у телу човечјем бацил, који се брзо умножи. Од 359 година на овамо болест је потпуно ишчезла; али њено поновно појављивање није искључено, јер и осталим болестима у народу зна се, да се после дуге паузе изненада опет појаве и пустоше земље и градове.

НОВИЈЕ.

Праг, 21. октобра. Положај у преговорима ради споразума између Чеха и Немаца *побољшао* се. С обе стране има добре воље, да тешкоће буду савладане.

Париз, 21. октобра. Бријан је саставио нову владу, која је данас у заступничкој комори прочитала изјаву. У овој се полаже велика важност на нове законске предлоге, који треба да онемогуће повратак таквих заплета, као што беше последњи страјк. Мешање стручних синдиката у страјкове ограничиће се.

ТЕЛЕГРАМИ.

уредништву »Браника«.

Пораз хришћанских социјалиста у Бечу.

Беч, 22. октобра. Борба око Луегерова мандата у бечкој четврти Леополдштату за доњоаустријски земаљски сабор свршио се је *тешким поразом* по хришћанске социјале. Социјални демократа *Шумајер* добио је 12.761 глас, а хришћански социјал *Прајер* 11.625 гласова. (Тако пролази странка, чији прваци као н. пр. Аксман посредују за босанске шуме турским беговима у Босни. — Ур. „Бр.“)

Посета руског цара у Немачкој.

Берлин, 22. октобра. „Норддајче Алгемајне Цајтунг“, службени лист немачке владе, пише поводом посете руског цара у Потсдаму ово: „Царев пут у Потсдам је нов доказ срдачних осећаја, које руски цар од свога ступања на престо указује не-

---

како га Норвежани зову, тамо је бели медвед. Тим хоће да кажу, да је он тамо највећа сила и ауторитет. Али да и »над попом има попа«, то доказују оне многобројне медвеђе коже, што се виде у магазинима по норвешким приморским градовима и које показују, да има некога, који је у стању да и том ауторитету „одере кожу“.

Први пут је угледао обалу Шпицбергенску, и то јужну, 26. јула 1596. год. Холанђанин Јаков ван Хенскерк; он је тада мислио да види пред собом Гренланд. Године 1607. је *Henry Hudson* дошао до западне обале, а 1610. је капетан *Jonas Poole* први тачније испитао острва. Изгледа, да су и руски морепловци већ веома рано знали за Шпицбергене. Богатство тамошњег мора у рибама и другим животињама дало је чешће повода кавгама између Енглеза, Холанђана и других народа.

Многе људске жртве пале су на овим отоцима подлегавши ужасној зими, непогодама и болестима. Понекима је историја и наука забележила имена, а о многима нема помена. Пре неколико година је шведски аеронаут Андре са својим друговима, тражећи пол, оданде полетео балоном у тако рећи сигурну смрт. До данас о њима нема ни трага ни гласа. Сада врши на Шпицбергенима, ако се не варам на Данском острву, откуда је и Андре пошао, експедиција грофа Цепелина припремне радове за полазак Цепелиновом ваздушном лађом на северни пол.

У Адвентском заливу (78° 15' северне ширине) не залази сунце од 22. априла до 23. августа. 21. јуна у поноћи стоји оно 11° 38' над хоризонтом. Зими је 4 месеца ноћ.

Сачекасмо поноћ, сунце је стајало око 10° над хоризонтом, сценерија је чаробна; лед се блиста у сунчевој светлости, ваздух чист, температура + 7° С, ветра нема, море мирно. Мисли се, да би на овим острвима имало подесних прилика за санаторије за људе, који болују од плућа. Ту се не пати од катара.

Уплив овога дана без ноћи (у Русији то време зову »беле ноћи«) на људе показује се, међу осталим, у томе, што им је већином потреба за спавање мања. Прича се, да је петао, кога је један Енглез собом овамо донео, овде постао сасвим збуњен; престао је кукурекати. Сиромах *Chanteclair*, како ће да дозове сунце, кад оно и не ишчезава!

Око брода пливају неке гуске. Морнари им бацише комад сланине, везан за јак конопац. По неке га само нагризају, једна га међу тим одмах халапљиво прогута, те је морнари довукоше на палубу. Срчано се је бранила и једног радозналог путника добро за прст ујела. Одсекоше конопац и бацише гуску у ваздух. Одлетела је — далеко!

(Наставиће се.)

мачком цару. Уверени смо, да ће овај састанак имати корисна дејства за слогу обе велике суседне монархије и за европски мир.

Трговина и промет.

Новосадска пијаца.

22. октобра 1910.

Пшеница нова	К	9·90 —·—
Пшеница стара	„	9·——·—
Зоб	„	7·60——·—
Јечам	„	6·20——·—
Кукуруз стари	„	6·50——·—
Нови кукуруз у клипу.	„	3·30
Нови кукуруз окрњен	„	4·30
Лањик	„	8·29
Мувар	„	7·—
Пасуљ	„	10·—

Све од 50 кила.

Срби родитељи, шаљите своју ваљану децу у трговину и на занат.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

Објава.

Средишњи уред угарских жељезница у министарству правосуђа, шаље извластбени операт жељезничке пруге Петроварадин-Беочин у сврху идентификације.

Индивидуални исказ, опис и нацрт непокретнинах извлаштених за жељезничку пругу Петроварадин-Беочин у подручју обћине Беочин имаде се у грунтовничком уреду положити, те се странкам дозвољује, да ове операте увиде и препишу.

За овјеровљење ових операта опредиељује се рок на лицу мјеста то јест на постаји Беочин на дне 26. студена 1910. у ½10 сати прије подне, те се к истому од стране ове грунтовне области изашиљу као повјеренствени чланови г. Михајло Димовић кр. судб. вијећник и госп. Гашпар Мартинић краљ. грунтовничар који ће вишепоменуте изправе повјеренству предати.

Подједно се у сврху изплате извластбене циене позивљу сви они, који имаду каков приговор у погледу количине своте за извлаштено земљиште, или који на одштетнину под ма којим насловом захтев стављају, да нато односеће се приговоре, односно захтиеве своје код подписане грунтовне области до 24. студена 1910. тим сигурније пријаве, јер се на примјетбе и захтиеве оних, који ће се касније јавити, неће никаков обзир узети, него ће се извластбена и одштетна свота издати оному и у оној количини, на чије име и у којем износу је у индивидуалном изказу уписана; укњижене и надукњижене ставке пако ће се затим уреда ради брисати с извлаштених земљиштних површинах.

О чем се заступник равнатељства речене жељезнице, затим грунтовнички интересенти на написих обавиешћују.

Оглас има се у обћини прогласити, те у службени лист „Народне Новине“ једанпут, у овдје излазећи часопис „Сријемске Новине“ излазеће у Вуковару и „Браник“ излазећи у Новом Саду пако трипут уврстити. Уједно се позива Др. Никола Коларовић одвј. у Илоку заступник подузетништва пруге Петроварадин Беочин, да код овог суда за 3 дана предујми у сврху покрића повјеренственог трошка и сврстбине у новине своту од 150 круна.

О том обавјест написима Др. Н. Коларовићу одвј. у Илоку, Средишњи грунтовни уред угарских жељезница у министарству у Будимпешти, затим опћ. погл. у Беочину, „Народне Новине“ у Загребу, „Сремске Новине“ у Вуковару, и „Браник“ у Новом Саду ова потоња четворица уз приклоп сваком по 1 примјерак огласа те Велес. кр. жупанијској области у Вуковару, и свим осталим интересентима.

Кр. кот. суд као грунтовна област у **Илоку** дне 22.|10. 1910.

Кр. судб. вијећник.
(Нечитак потпис.)

*

Број 5414.
Z.

ОГЛАС.

Подписана грунтовничка област оглашује, да су јој предани посједовни пописи, нацрти и индивидуални изкази о земљиштих у ниже именованих порезних обћинах извлаштених под жељезницу виционалну Петроварадин-Беочин и да ће се аутентикација тих операта обавити на лицу мјеста на слиедеће дане:

У порезној обћини Беочин на 26. студена 1910. у ½10 сати прије подне на постаји Беочин.

Позивају се интересенти, нека би своје можебитне приговоре на горе установљене дане пријавили повјеренству, јер се кашњи приговори проти извластби, проти количини извлаштене површине, проти убиљеженим правом служности и другим властностим неће више у обзир узети.

Исто тако позивају се сви они, који би хћели на горе означене дане приговорити количини откупнине, припадајуће им за узету површину, наведене у индивидуалном изказу, изплаћене им већ или положене у судске руке, или који би хћели доказати какво год право на ту одкупнину, да то пријаве нијкашње до 24. Студена 1910. код ове грунтовничке области тим сигурније, што се неће ништа марити за кашње приговоре и пријаве, већ ће се признати ваљаност изплате и положбе у судбене руке на оно име и у оној количини, како је изказано у индивидуалном изказу, а укњижени и надукњижени терети избрисат ће се уредовно са извлаштених површина.

Посједовни пописи, нацрти и индивидуални изкази могу се увидити у грунтовничкој писарни ове области.

Кр. кот. суд као грунтовна област у Илоку дне 22.|10. 1910.

552 2—3 Кр. судб. вијећник.
(Потпис нечитак.)

ПРОМЕСЕ

4% Угарске хипотекен срећке

од године 1884.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК К 40.000·—

1 згодитак по К 3.000·— 1 згодитак по К 2.000·— 3800 згодитака по К 200·—

Жребање 15. новембра 1910.

Цена К 4·50

Угарске премијен срећке

од год. 1870.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК К 240.000·—

1 згодитак по К 20.000·— 1 згодитак по К 10.000·— 4 згодитка по 2.000·— 18 згодитака по К 1.000·— 4975 згодитака по К 360·—

Жребање 15. новембра 1910.

Цена К 12·—

3% аустр. боденкредит срећке

од год. 1880.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК К 90.000·—

1 згодитак по К 4.000·— 2 згодитка по К 2.000·— 2100 згодитака по К 200·—

Жребање 16. новембра 1910.

Цена К 5·50

издаје

МЕЊАЧНИЦА

ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА

у Новом Саду.

222 1·—

*) Поштом шаљемо промесе само кад нам се новац унапред пошаље заједно са 35 пот. за поштарину.

САМО ЗА СРБИНА ВЕЛИКА БУДУЋНОСТ.

Предаје се шпецерајска, галантеријска и кратке робе трговина у већој вароши Бачке, на најживљем месту. Промет велик, услови повољни.

Обратити се ваља на

ШАНДОРА ДЕСИМИРОВИЋА

НОВИ САД

Ђурчинска улица бр. 16. 493 1-5

„АПОЛО“-БИОСКОП

поред **Речејијева** хотела,

састајалиште српске отмене публике.

Кинематографске новине и остале приспеле новости.

Почетак у пет сахата у вече, свршетак у једанаест сахата. 507 21-

Препис.

Званична сведоџба.

Од стране српске црквене општине у Ст. Керу овим се званично засведочава, да је госп. Стеван Стефановић, сликар из Ср. Карловаца, 23 комада икона за нашу нови иконостас израдио — у чисто православном типу — на највеће задовољство целе општине, као и Високопречасне Конзисторије бачке бр. 139./зап. ex 1910. године, што му овде и јавно признајемо, те га као тачна и савесна у струци својој дорасла вештака свакоме топло препоручујемо.

У *Ст. Керу*, 10. октобра 1910.

У име одбора:

Миливој Б. Ђосић. перов. и рачунов. **Лазар Бујандрић** председник.

(М. П.) 551 1-2

Бр. Ц. 215/скуп. 25 ex 1910.

СТЕЧАЈ.

Православна српска црквена општина у Меленцима поводом оставке досадањег деловође, а на основу скупштинског закључка од 6. (19.) августа 1910 број 25. расписује стечај за

деловођу,

црквено-школске општине, фундација и лековитог купатила »Русанде«. Место деловође је по статуту на (6) шест година, или ће се изабрани деловођа, — који је пред црквеном општином непознат, за вршење тих дужности, — за једну годину дана сматрати као привремен, а по истоку тога времена, ако се његова способност тих дужности докаже, — прогласити као сталним на шест година.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 1200 К словом једна хиљада двеста круна.

Компетенти су дужни веродостојним сведоџбама доказати, да су оспособљене књиговође, — осим тога да сем српског, — усавршено располажу мађарским и немачким језиком, како у писму, тако и речју, — даље: да су усавршено способни у самосталном отправљању автономне администрације и коресподенције на сва три горечена језика. Морају сведоџбом доказати, да су вични отправљању мањих судских и грунтовних послова.

Дужности деловође прописане су нарочитим статутом, а осим тога дужан је деловођа водити књиговодство, перовођство, коресподенцију у црквеним, — школским, — црквено-општинским, купалишним, и фундационим одсецима, одборским и скупштинским седницама.

Рок стечају траје до 1. (14.) децембра 1910. по подне 5 часова.

Ваљано инструјисане молбе са доказима, и сведоџбом о религиозно-моралном владању, као и сведоџбама о досадашњем службовању ваља упутити на скупштину српске православне црквене општине у Меленцима.

Неисправно инструјисане, и кашње приспеле молбе не ће се узети у обзир.

Из седнице месне црквено школске скупштине држане у Меленцима дана 6. (19.) августа 1910.

Каменко Пиперски деловођа. **Милан Гранић** М. П. председник.

Одобрио Епархијски Административни Одбор у Темишвару, дана 27. септембра (10, августа) 1910. године број А. 1692/1274 ex 1910. 550 2—3

ШТАМПАРИЈА

ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА „БРАНИКА“

:: У НОВОМ САДУ ::

Основ. 1904. г. Основ. 1904. г.

знатно је проширена са новим брзотисцима, великим избором слова, модерних орнамената и шара — препоручује се п. н. публици у месту и околини за израду

сваковрсних штампарских послова

који се израђују у духу савремене модерне технике по најумеренијој цени.

ПАРФИМЕРИЈА

ИВАНА Ј. СТОЈКОВИЋА, НОВИ САД

Кошут Лајошева ул. бр. 25 у дворишту у фотогр. атељеру.

Главно заступство „KODAK“, фотографских апарата за г. г. аматере и хигијенских завоја. 108 159-

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браника«

Штампарија деоничарског друштва »Браника«